



Ady: a vakító fehértől a mindent elnyelő feketéig

Laik Eszter beszélgetése
NAGY ANGÉLÁval

A 2019-es Ady-emlékválán legemlékezetesebb estjét szervezte meg, és számos más programmal építi az Ady-kultuszt. A Facebookon több mint tízezer tagja van Ady-csoportjának. Ady-filológiai és -ikonográfiai kutatásaival, felfedezéseivel már az Irodalmi Jelen olvasói is találkozhattak. NAGY ANGÉLA nem hivatásos irodalmár, tiszta lelkesedésből szánta oda az életét Ady emléke ébren tartásának, de a szakmabeliekhez méltó módon végzi a munkáját. Interjúnkban arról mesél, hogy miként csinálja mindezt.

– Mikor és hogyan kerültél kapcsolatba először Ady költészetével, mi készítetett rá, hogy Ady Endrével kezdj foglalkozni?

– Azt hiszem, Ady harmadikos középiskolai tananyag volt akkoriban. Az irodalomtanárnőm, Pécsi

Ágnes olyan átéléssel magyarázta nekünk az Ady-versek jelentését – egy kereskedelmi szakközépiskolában! – hogy például a *Héjánász az avaron* értelmezésének Ági néni-féle interaktív előadása mai napig megmaradt bennem. Tizenhét évesen még értetlenül néztünk, hogy lehet egymást szeretni, de mégis tépni, marcangolni, bántani, akár a verekedő héják. Ekkor kezdtük kapiskálni...

Volt számomra viszont egy ezt megelőző első találkozás Ady verseivel. Talán még tizenhat sem voltam, amikor egy viszonzatlan, plátói szerelem okozta iszonyatos szívfájdalmam enyhítésére – akkor még nem lévén internet és egyéb elérhető tanácsadócikkek e témában – mi volt hát kéznél: egy Ady-kötet. Ezt levéve a polcra rögtön rátaláltam jó pár olyan versre, ami pontosan illett az én keserű helyzetemre, szívfájdalmamra. Abban az állapotban főként Ady fiatalkori, romantikus, szomorú, vágyódó, bánkódó verseit tudtam nagyon átélni. Egyre csak olvastam, és számárfüleztam az oldalakat azoknál a verseknél, ahol úgy éreztem, a költő szinte helyettem beszél. Hosszú hónapokig társammá vált az Ady-összes akkoriban. Ezt tetézve még verseket is kezdtem írni – természetesen Ady hatására –, így írtam ki magamból a bánatomat. Hamarosan kikeveredtem az érzelmi gödörből.

Azt még el kell mondanom, hogy már óvodás koromtól egészen a középiskoláig én voltam „a szavaló gyerek”, aki ki mer áll-



ni, nem sül bele a szövegbe, és hosszú verseket is elmond anélkül, hogy izgulna. A megszamárfülezett oldalakkal teli, 1977-es kiadású Ady-összes kötetet a mai napig az asztalomon tartom.

Felnőttként teljesen más irányú szakmát választottam; közgazdászdiplomát szereztem, adótanácsadó és könyvelő lettem saját vállalkozásban. Jöttek a gyerekek, a család, a munka, a rohanó hétköznapiak, de azért az Ady-összes sosem volt eltéve a polcra. Ha csak öt percem volt, egy vers elolvasása mindig belefért.

Jó pár évvel ezelőtt, amikor már a gyerekeim is cseperedtek, több szabadidőm lévén újra kezembe kerültek a versek. Nemcsak Ady, de legtöbbször ő. 2011-ben a Múzeumok Éjszakája alkalmából elmentem egyik barátnőmmel a Veres Pálné utcai Ady-émlékmúzeumba. Akkor ott annyi mindent hallottam a költő életéről, hogy egészen elbűvölt, és azt gondoltam, bárcsak én is ennyi mindent tudnék Adyról. Talán ennek hatására kezdtem el apránként megvenni és olvasni a kortársai, barátai jegyzete könyveket az életéről. Legjobban Dénes Zsófia az *Akkor a hársak épp szerettek* című könyve, Nagy Andor *Tavaszi Váradon* című kötete és Révész Béla könyvei fogtak meg. Egyre jobban megismertem nemcsak a költő életét, de a versei érzelmi hátterét is. Azóta persze szinte az összes Adyról írott könyv része a gyűjteményemnek.

2016 őszén elmentem a Veres Pálné utcai lakásban működő Ady versmondó szalonba. Szerettem volna olyan emberek között lenni, akiknek életében szintén meghatározó a versek szeretete. Meggyőződésem, hogy akkor értünk meg igazán egy verset, ha megtanuljuk és mondjuk, szavaljuk. Amikor átszűrjük magunkon, és ezáltal eljutunk a lényegéhez.

Ugyanebben az évben mentem el először Nagyváradra. Szerettem volna látni a Pece-parti Párizst, ahonnan a fiatal Ady mint újságíró elindult. Találtam egy váradi lakost, aki jól ismervén a várost, elvállalta, hogy két napig Ady lábnyomában kalauzol. Kíváncsi ember vagyok, az egyre több információ még több kérdést szült bennem, de nem volt kinek feltennem. Ekkor ajánlották azt a kutatót, aki talán a legtöbbet tudja Adyról, mégpedig Péter I.

Zoltán váradi helytörténészt, újságírót, aki személyesen ismer-
te Kovalovszky Miklóst, Vezér Erzsébetet, és több könyvet is írt
már Ady életéről. 2016 decemberében találkozhattam is vele Vá-
radon. A találkozásunkból barátság lett, a közös pont természetesen
ki más is lehetne, mint Ady.

– *Úgy tudom, hogy Péter I. Zoltánnal való megismerkedésed után
kezdted el komolyabban foglalkozni a költő életének kutatásával, és
ennek eredményeként publikáltál is a témá-
ban. Hogyan történt ez?*

– Így van, tulajdon-
képpen Zoltán szemé-
lyében találtam meg azt
az embert, aki szinte
minden kérdésemre tu-
dott válaszolni Adyval
kapcsolatban. 2016 vé-
gén ő már elkészült az
Ady-életrajzzal, de az
még kiadásra várva a fi-
ókjában lapult. Igyekez-
tem a sok információt
és segítségét viszonoz-
ni, és próbáltam olyan
képeket, képeslapokat
keresni, amelyek esetleg

hiányoznak még a könyv illusztrációi közül. Például nagy örömmel
vettem meg egy árverésen egy olyan képeslapot Ady idejéből, amin
minden eddiginél közelebről látszik a költő kedvenc pesti koc-
mája, az Andrassy úti Három Holló. Az ilyesmit természetesen
csak Ady-rajongóknak fontosak, de azoknak ez nemes szórakozás,
és nagy öröm minden egyes megtalált apró kirakósdarab. Talán
még egy példát említenék: kétséges volt, hol zajlott a Nyugat fel-
olvasóestje Miskolcon 1909-ben. A színházban vagy egy étterem-
ben? Egy Ady-levélből kiderül, hogy ő a felolvasóest alatt rosszul

PÉTER I. ZOLTÁN – TÓTH JÁNOS

ADY ENDRE
NAGYVÁRADI SAJTÓPERE
ÉS BÖRTÖNNAPJAI

*Egy kis rixa
Nagy Angélikával, Ady
életműve lelkes és
rakarított kutatójainak!*
Peter I. Zoltán
Nor. 2018. május 17

Noran Libro
Budapest, 2012

lett, és felvitték a szobájába. Erre felfigyeltem, mert így a színház nem lehetett a helyszín. Felhívtam a miskolci könyvtárat, ahol készséggel kikeresették az akkori újságokat, és már küldték is a tudósítást a 110 évvel ezelőtti esemény részleteiről. S még ehhez hasonló jó néhány apró



részlet, adat, fotó került elő, amelyekkel a kiadásig, ha csak egy kicsit is, de be tudtam segíteni Zoltánnak az utolsó simításoknál.

– *Az Irodalmi Jelenben is közöltük azt a régi fotót, amelynek valószínű hátterét, miszerint nem a gyermek Adyt ábrázolja, te nyomoztad ki. Ez is egy ilyen kutakodás alkalmával jött a napvilágra?*

– Péter I. Zoltánnal mindketten úgy gondoltuk, hogy azon a képen nem a gyermek Ady szerepel, emiatt úgy döntött, nem is fogja szerepeltetni az életrajzban. Úgy véltük, egy kislány lehet, de nem tudtuk, ki. Persze engem nem hagyott nyugodni a dolog. Nagy elszántsággal nekiálltam kutatni. Volt egy kiindulópontom, aminek alapján elkezdtem a nyomozást, mégpedig a képen látható faragott „trónszék”, amelyen a kisgyerekek ül. Ez talán sok más fényképen is szerepelhetett akkoriban, az adott műteremben készült képeken. Ezen a szálon továbbhaladva sikerült kétséget kizáróan megállapítani, hogy a kislány Léda, és a kép valóban Lojanek János híres váradi fotográfus műtermében készült. Az

külön öröm volt, hogy ez az írásom az Irodalmi Jelenben publikálásra is került „*Ady Bandi vagy Brüll Adélka? Avagy: ki tette híressé Lojanek trónját?*” címmel, a „kutatás” részleteit ebben mindenki elolvashatja.

– *Azért az korántsem jellemző, hogy nem irodalomtörténész, illetve nem szakmabeli (filológus végzettségű) kutasson fel és bizonyítson ilyen témában újszerű tényeket.*

– Közgazdászként, adótanácsadóként ez nem szokványos, az biztos. Háromgyerekes anyaként pedig nem is igen adottak a nyugodt körülmények a kutatáshoz. Legtöbbször „éjjeli bagoly” üzemmódban van időm Adyval foglalkozni.

Azóta az érmindszenti Ady-szülőház faláról, Ady ágya fölül le is került a kis Léda képe, akit a kisgyermek Adynak hittek. Nagy örömmel töltött el, hogy egy újabb téves kis részlet került a helyére az Ady-ikonográfiában.

– *Ha jól tudom, erről a fotótörténeti kutatásodról szóló cikketet utánközlési engedéllyel Balázs Géza, az ELTE nyelvészprofesszora is megjelentette a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem nemzetközi kiadványában.*

– Igen, és nagyon megtisztelőnek érzem, hogy felfigyelt erre az írásomra, és méltónak tartotta a közlésre ebben a színvonalas egyetemi kiadványban. Azóta még egy felkérést is kaptam tőle, hogy a váradi egyetemen, ahol ő is tanít, tartsak egy rövid előadást a diákoknak Adyról – az emlékhelyekről, a kultuszról, versértelmezésekről, minden kötöttség nélkül.

Nagy örömmel fogadtam el a felkérést, és 2019. december közepén erre sor is került.

– *Hogy érzed, még mindig van mit kutatni Ady életében?*

– Bizony van, még így száz évvel a halála után is! Sok olyan tény és szükségesnek tűnő átértelmezés került a felszínre Péter I. Zoltánnal való diskurzusaink során, amelyek lejegyzése igencsak fontos lenne egy még árnyaltabb Ady-képhez.

Az életrajzi kötetbe nem valóak, de mindenképp részei Ady életének, és sok helyen új megvilágításba helyeznék az eddig valóságosnak hitt mozzanatokat. Zoltán biztat a mai napig is, hogy

ezeket nekem kellene megírnom. Megtöltenének egy kisebb könyvet, úgy hiszem. Mivel kevés az időm, ez egyelőre csak terv. De legalább már nem álom, hanem terv.

Addig is gyűjtöm az anyagot a készülő könyvhöz, és ha tehetem, tovább kutakodom olyan Ady-írások és -publicisztikák után, amelyek jelenleg nem elérhetők még digitálisan sem. Képes vagyok öskövület mikrofilmolvasókat tekergetni a könyvtárban, kikérve például 1906-os lapszámokat, hogy megtaláljak egy elfeledett Ady-cikket vagy elolvassak egy harmincas évekbeli interjút Lédával.

– *Nem szokványos az sem, amit megvalósítottál az elmúlt években Ady emlékének megőrzése terén. Ady140- és Ady100-emlékest, amelyeket egymagad, önerőből rendeztél, profi szervezőket is megszégyenítő sikerrel, mindenféle háttérszervezet és támogatás nélkül... Mesélnél ezekről?*

– 2017. november 22-én ünnepeltük Ady születésének 140. évfordulóját. Volt egy elképzelésem egy olyan rendhagyó estről, amin én is szívesen részt vennék. De ilyesmit nem találtam sehol. Elhatároztam, hogy akkor majd én megrendezem, nemcsak saját magam örömére, hanem reméltem, hogy sok más Adyt szerető ízlésével is találkozni fog. Mindig nagyon határozott és gyorsan cselekvő ember voltam, a munkámból adódóan a szervezésben jó vagyok. Utólag visszatekintve persze hihetetlen nagy feladat volt, mindent egyedül csináltam a jegyértékesítéstől kezdve a technikai-zenei részek összehangolásának megoldásán át a dramaturgiáig, rendezésig, műsorvezetésig. Ez mind-mind egy személyben rám hárult. Így utólag nem is tudom, honnan vettem a bátorságot, hogy a Centrál Kávéház üzletvezetőjével tárgyaljak egy Ady-estről, amikor erre semmiféle anyagi erőforrásom nem volt, pusztán az Ady iránti rajongás, tisztelet és az elszántság dolgozott bennem. De végül sikerült. Versmondó és zenészbarátaim, valamit családom segítségével egy nagyszerű estét szereztünk a közönségnek. A sok fáradtságért kárpótolt az utána következő rengeteg pozitív vélemény és komment. Még a középiskolai magyartanárnőm is ott volt. Azért az felejthetetlen élmény, hogy Pécsi Ágnes, aki elültette bennem Ady szeretetét, ott ül a nézők között, és figyel rám, amint épp Adyról beszélek.



Utólag azt mondanám erre a szervezésre: nem tudtam, hogy lehetetlen, ezért megcsináltam.

– *Idén, az Ady-emlékév kezdetén, a költő halálának 100. évfordulóján is szerveztél megemlékezést, méghozzá egy különleges helyen – ott, ahol a költő elhunyt, a budapesti Benczúr utcában. Rendkívül emberközelivé tetted a programot, és különös módon érződött az Ady iránti rajongásod, életének és verseinek ismerete, de mindez mégis szerényen és alázattal előadva. Utána még*

Ady Lőrincné pogácsáját is megkóstolhatták a vendégek.

– Köszönöm, nagyon örülök, ha így látod. Próbáltam minden apró részletre figyelni, ezek szerint érződött az igyekezetem. Az este műsorrendjét nagy részben maga Ady sugallta, ugyanis rátaláltam egy régi levelére. Ebben utasítást ad egy Ady-műsorhoz, amin sajnos nem tud részt venni, ámde leírta, mik hangozzanak el. Ez is különlegessé tette a műsorunkat, és persze Ady megzenésített versei, amelyek nem maradhatnak el. Nagy sikere volt a rendhagyó befejezésnek is, a műsor után ugyanis Ady ízlésének megfelelő, a Szilágyságra jellemző ételekkel, puliszkával, szalonnával, sütőtökkel és fehér borral vendégeltük meg a közönséget. Az est mottójának, úgy gondolom, maradéktalanul eleget tettünk: „Legyetek emlékezéssel hozzám.”

– *Térjünk most rá arra a hihetetlen nagylétszámú közösségre, amelyet 2017 elején hoztál létre, és azóta is működtetsz a Facebookon. Mennyien vannak most ebben az „Ady Endre költészetét kedvelők” elnevezésű csoportban?*

– Mostanra tizenkétezer fő a taglétszám. Számomra is hihetetlen néha ez a gyarapodás és a jó hangulat, a kommentek, az építő jellegű diskurzus Adyról, a verseiről, amelyeket a tagok odaírnak egy-egy vers alá. Érdekes és tanulságos olvasni ugyanazokat a szempontokat, vagy éppen egy teljesen más nézőpontot egy versnél, illetve megismerni egy másik ember személyes mozgatórugóit, miért és hogyan közeledik ehhez a költészethez. Nagyon szeretem a csoportot, és bár komoly elfoglaltság mindennap posztolni, posztokat ellenőrizni, tagokat felvenni, de kikapcsol, lelkesít, igazi hobbi. Sokszor kérdezik a csoport tagjai tőlem egy-egy vers alatt, vajon kihez írta Ady. Öröm számomra, hogy oda tudom írni a választ anélkül, hogy utána kellene néznem, és még azt is, mikor, milyen élethelyzetben keletkezett az adott mű. Persze néha nekem is utána kell olvasnom egy-egy keletkezéstörténetnek. Egy társoldalon pedig Ady prózájából, publicisztikájából osztok meg kevésbé ismert részleteket, továbbá a hozzá kapcsolódó személyekről, életének helyszíneiről ritka képeket, történeteket.

– *Mit gondolsz, „civilként” mennyire látod és értelmezed másként Ady Endre életművét, verseit, mint egy irodalomtörténész vagy egy magyartanár?*

– Nehéz erre egyértelműen válaszolni, de abban biztos vagyok, hogy amióta az Ady-csoportot működtetem, és nap mint nap tapasztalom, olvasom, hogy mit jelent az őt szerető embereknek a költészete, milyen érzelmeket vált ki belőlük, ez mindenképp másként látatja számomra Adyt, mint az, akinek csak a tanulmányai része, és mindig csak „felülről lefelé” előadva tanult vagy tanított róla.

Kétségtelen, hogy nagyon sok jó magyartanár van, akik tényleg értik és szeretik Ady költészetét, ők talán ezt az óráikon át is tudják adni a diákoknak. Bár az biztos, hogy a mai digitalizált világban nehéz rávenni egy fiatalra, hogy mélyedjen el a versolvasásban.

Amikor csak tehetem, eljárók szakmabelieknek tartott Ady-konferenciákra, -előadásokra, és kíváncsian hallgatom, vajon mi újat mondanak Adyról, hogyan értelmezik, kapok-e még választ meglévő kérdéseimre. Az Ady-évben elég rosszak voltak a tapasztalataim.

Jó néhány olyan irodalomtörténész, egyetemi tanár előadását hallottam, akik feltétlenül szükségesnek tartják, hogy az előadásuk minden mondatába két-három idegen szót belefűzzenek, körmondatokban fogalmaznak, és folyton másoktól idéznek. Saját véleményt tőlük ritkán hallottam Adyról, ha mégis, az olyan formában hangzott el, hogy tíz perc múlva szerintem már senki nem emlékezett a lényegre. Ha Ady beült volna egy ilyen konferenciára, azt hiszem, ő maga vajmi keveset értett volna a sok frázisból. Jókat mosolygott volna a képzeletbeli bajusza alatt, és hamar kiment volna dohányozni. Egyet biztosan hiányolt volna: a verseit. Minden előadót, aki Adyról kiáll beszélni, megkérnék, hogy előtte szavaljon el egy Ady-verset. Talán ez lenne a megfelelő belépő.

Természetesen vannak kivételek, és mostanra már tudom, kinek az előadását érdemes meghallgatni Ady-témában. Ugyanúgy, ahogy az is kitisztult már, ki az, aki igazán jól szavalja Ady verseit.

– *A szakmádbeliek, vagyis a nem irodalmárok általában hogyan fogadják körülöttesz a költészet és Ady iránti elhivatottságod, sikerült-e már mást is „megfertőzni” ezzel?*

– Megmondom őszintén, eddig még mindenki furcsán fogadta, amikor megtudta, hogy az ő könyvelője például Ady-émléket szervez, szaval és Ady-relikviákat gyűjt. Biztos vagyok benne, hogy könnyebben megértenék és elfogadnák talán még azt is, ha hobbiként használt bútorokat festenek le vintage stílusban, vagy rajongója lennének egy focistának és csapatának. A felszínesebb dolgok könnyebben emészthetők. Költőért, költészetért rajongani ma már furcsának hat, sajnos. De azért vannak pozitív tapasztalataim. Néhány ügyfelem, akikkel szinte már baráti viszonyban vagyok, eljött az Ady-rendezvényemre, és láttam rajtuk, hogy mosolygós és boldog befogadói voltak a költőről szóló anekdotáknak, a kiválóan tolmácsolt verseknek és ennek a miliónek. Jó

pár barátom, barátnőm pedig már évek óta tagja az „Ady Endre költészetét kedvelők” csoportomnak, és azóta rendszeresen olvassák a verseket, amit ez előtt nem tettek. Talán egy kicsit már sikerült megfertőzni őket is, a szó legnemesebb értelmében.

A legnagyobb sikernek mégis azt tekinthetem, hogy az a nyugdíjas amatőr újságíró, aki engem először kalauzolt Nagyváradon Ady nyomában, azóta is segítőtársam az „Ady költészetét kedvelők” csoportomban, egy éve pedig saját verses csoportot és oldalt üzemeltet ő is a Facebookon, erdélyi költők versei témában. Pedig korábban nem foglalkozott a költéssel.

– *Tervezel-e még az emlékéven túl is valamilyen rendezvényt?*

– Mivel az Ady-émlékév 2019 végéig tartott, ebben az évben már nem tervezek semmit. Azt hiszem, elég program volt, amivel a csoportot és a költő rajongóit mozgósítani tudtam. Kezdtünk január 27-én az Ady100-ünnepséggel, majd áprilisban egy sírkerti sétát vezettem a Fiumei úti temetőben az érdeklődőknek Ady és kortársai témában. Nagyon megható volt, ahogy a résztvevők kedvenc Ady-versüket szavalták el vagy olvasták fel az Ady-síremléknél a program végén. Októberben kétnapos emléktúrát szerveztem Nagyváradra és Érmindszentre. Nagyszerűen sikerült, gyönyörű időnk volt. Bejártuk Váradot Ady nyomában, majd Péter I. Zoltánnal találkoztunk, aki mindenkinek dedikálta a frissen megjelent életrajzot. Érmindszenten nemcsak a szokásos múzeum és szülőház megtekintése volt a program, hanem kilátogattunk a temetőbe is, Ady Lőrinc sírjánál szavaltunk, megnéztük a helyi református templomot, az Ady-család padját, majd a gondnok házaspár jóvoltából (akikkel régi-jó baráti viszonyban vagyok) még egy udvaron elköltött közös ebédre is lehetőségünk volt. Felejthetetlen élményekkel és ismeretségekkel lettünk gazdagabbak az út során.

De azért valamire mégis készülök. Úgy érzem, hogy az Ady-émlékév valódi lezárása 2020. január vége, amikor is a költő halálának 101. évfordulójára emlékezünk. November végén hirtelen adódott egy helyszínelajánlás, azóta is zajlanak az előkészületek. Annyit elárulok, hogy rendhagyó estet tervezek, és már most több, önálló esttel már bizonyított és Ady költészetének népszerűsítése mellett el-

köteleződött barátom jelezte, hogy örömmel részt vesz a műsorban. Olyan lesz, akár egy gálaest, mindenki hozzáteszi a magáét, legyen az zene, ének vagy vers. Rendkívül színesre és kötöttségektől mentesre tervezem. Ezen dolgozom jelenleg is, mert nem kis feladat.

– *Mit gondolsz, mi a titka Adynak, hogyan tud a költészete még ma is ennyi embert megérinteni, összetartani?*

– Ady Endrét megszeretni, költészetét, verseit megérteni és szívünkbe zárni minden hibájával, hiányosságával és tévedéseivel együtt is lehet. Megfelelő empátia szükséges hozzá, mert sem Ady személye, sem verseinek mondandója nem átlagos, sőt! A vers lelkünk legmélyebb húrjait szólaltatja meg. Ha meg szeretnénk ismerni – úgy igazán – egy másik embert, át kell ülni ahhoz a kormánykerékhez, ahol ő ül, és észrevenni, hogy ott máshol vannak a műszerek. Ez nem mindenkinek sikerül, sokszor a magánéleti kapcsolatainkban sem, nemhogy egy költővel és költészetével kapcsolatban. Ady különösen bonyolult személyiség volt, a maga korában páratlan ember.

Hihetetlen bátorsággal mondta ki, foglalta versbe a legdrámaibb belső vívódásait is. Dénes Zsófiát egy 1969-es rádióinterjúban arról kérdezték, milyen ember volt Ady Endre. Ő így válaszolt: „Ady réteges és bonyolult lény volt, ilyen egyszerűen nem tudok róla beszélni. A szivárvány mind a hét árnyalata benne volt, a mindent elvakító fehértől a mindent elnyelő feketéig, és közbe esnek a bíbor színek.” A költő egykori menyasszonya, majd életének krónikása ezzel érzékeltette, ami tulajdonképpen megfogalmazhatatlan: Adynak ezt az összetett, bonyolult, színes egyéniségét, váteszi szerepét. Ezért megunhatatlan, kikerülhetetlen és mindig aktuális marad.

Gondolatai ugyanúgy hatnak ma, mint száz évvel ezelőtt, az emberi élet minden árnyalatát megírta, és a mai napig beszél hozzánk. A mai pszichológusok talán olyan kifejezésekkel jellemeznék, hogy „szenzoros élményvadász”, vagy „tudatos brandépítő”. De ez vajmi kevés lenne egy teljes Ady-képhez. Azt hiszem, Dénes Zsófiának sikerült legjobban a jellemzés: a szivárvány összes árnyalata benne volt.

Számomra Ady örök, és a legnagyobb költő, aki valaha is élt és alkotott Magyarországon.